

Representantforslag 127 S

(2010–2011)

fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden

Dokument 8:127 S (2010–2011)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om en helhetlig gjennomgang av de ulike ombudene

Til Stortinget

Bakgrunn

Det er vanskelig å definere hva som ligger i betegnelsen ombud. Ombud er ikke noe entydig juridisk begrep. Fra gammelt av betyr ombud et verv som man har plikt til å påta seg dersom man ikke har en særskilt fritaksgrunn. Eksempler er verv som kommunestyrerepresentant eller meddommer. For forslagsstillerne betyr det å være ombud at man er en talsperson på vegne av andre. Forslagsstillerne mener det primært og prinsipielt er de folkevalgte som er borgernes ombud i et demokrati.

I Norge har vi flere ombud. Det eldste er Ombudsmannen for Forsvaret, opprettet i 1952. De andre er Sivilombudsmannen (1963), Forbrukerombudet (1972), Likestillingsombudet (nå Likestillings- og diskrimineringsombudet) (1978) og Barneombudet (1981). Det finnes også pasientombud, eldreombud og andre kommunale og fylkeskommunale ombud. Alle disse ombudene skal være åpne for henvendelser fra enkeltpersoner som mener sine interesser eller rettigheter tilsidesatt. Forslagsstillerne mener imidlertid at det er store ulikheter mellom ombudene og at enkelte av dagens tilsyn, for eksempel Datatilsynet, har oppgaver som på mange måter ligner noen av dagens «forvaltningsombud», dvs. de ombudene som

oppnevnes av regjeringen og som er administrativt en del av forvaltningen.

Forslagsstillerne er skeptiske til at det stadig ytres ønske om flere ombud og frykter en inflasjon i ombudsbegrepet. I de siste årene har det kommet ønsker om Nav-ombud, ombud for psykisk utviklingshemmede, ombud for varslere, etikkombud for næringslivet, ombud mot mobbing osv. For forslagsstillerne er det viktig å verne om ombudsrollen, ikke uthule den. Forslagsstillerne mener demokratiet uthules hvis det blir et ombud for enhver situasjon og for enhver gruppe som føler seg tråkket på. Forslagsstillerne mener prinsipielt at det er de folkevalgte som bør være ulike grupperes ombud. Det er derfor et demokratisk problem dersom ikke de folkevalgte skal kunne være borgernes stemme i samfunnsdebatten.

Flere av de eksisterende ombudene er i realiteten tilsyn, og forslagsstillerne mener det burde foretas en helhetlig gjennomgang av de ulike ombudene og tilsynene med sikte på en opprydding i ordbruken. Prinsipielt mener forslagsstillerne at det er behov for en sivilombudsmann og et barneombud, men at de øvrige ombudene bør vurderes omgjort til tilsynsorganer.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen sette i gang en helhetlig gjennomgang av de ulike ombudene og tilsynene med tanke på å omgjøre enkelte av ombudene til tilsynsorganer.

6. april 2011

